

Samenvatting position statement logopedie in het speciaal (basis)onderwijs

Logopedisten in het speciaal (basis-)onderwijs koppelen logopedische expertise op het gebied van taal, spraak en communicatie aan therapeutische vaardigheden, die erop gericht zijn dat leerlingen in het speciaal (basis-)onderwijs kunnen participeren en zichzelf communicatief kunnen redden. Daarmee wordt bedoeld dat deze logopedisten in staat zijn zowel de leerlingen als diegenen die betrokken zijn bij deze leerlingen (ouders, begeleiders, leerkrachten) zo te begeleiden en te coachen dat deze in staat zijn de communicatie met deze kinderen goed te laten functioneren. De logopedist besteedt in de logopedische behandeling aandacht aan het ontwikkelen van communicatieve vaardigheden en/of alternatieve strategieën die het leerproces en socialisatie ten goede komen.

Een kind dat dankzij logopedie meer spraak en taal tot zijn beschikking heeft, functioneert beter in de klas en in de thuissituatie en heeft meer kansen in de toekomst. De risico's als er geen logopedie wordt aangeboden aan het kind met spraaktaalproblemen zijn: vertraging in diagnosestelling en/of incorrecte diagnose; leesproblemen op latere leeftijd; problemen met gedrag; problemen met sociale contacten; verminderde onderwijskansen / carrièremogelijkheden; en mentale problemen.

Schoollogopedisten zijn van onschatbare waarde in het onderwijs aan kinderen waarbij de ontwikkeling niet vanzelfsprekend gaat. Om kinderen optimale kansen te geven onderwijs te volgen en te participeren in de maatschappij, is leren praten, de taal gebruiken, lezen en spellen van groot belang. Logopedisten in het onderwijs hebben de expertise en therapeutische vaardigheden om deze kennis over te brengen op al diegenen die te maken hebben met de leerling in de school en om interventies op te zetten in multidisciplinair verband.

Doelgroep van de logopedie in het speciaal (basis-)onderwijs

In Nederland is het onderwijs ingedeeld in twee groepen: regulier Basisonderwijs en Speciaal onderwijs (SO, de 4 clusters). Het Speciaal basisonderwijs (SBO) valt onder regulier onderwijs. In 2010 gingen 42.840 kinderen naar het speciaal basisonderwijs en 68.770 kinderen naar het speciaal onderwijs (SO en VSO).

Een taalachterstand komt voor bij 10% van alle kinderen in Nederland. Bij ongeveer 7% is er sprake van ernstige, hardnekkige taalontwikkelingsproblemen.

Taken van de logopedist in het speciaal (basis-)onderwijs in Nederland

De logopedist werkzaam in speciaal (basis-)onderwijs heeft als belangrijkste taak het behandelen van logopedische stoornissen, die in relatie staan tot het volgen van onderwijs door het kind.

Daarnaast brengt de logopedist het vak logopedie in in het school-, zorg- en voorlichtingsplan van de onderwijsinstelling en neemt hij deel aan professionalisering.

De toegevoegde waarde van logopedie in het speciaal onderwijs is te vinden in:

- intensieve samenwerking in de klas
- de cruciale waarde van logopedie in het multidisciplinaire team
- aanvullend logopedisch onderzoek
- begeleiding en coaching van ouders

Effecten van logopedie in het speciaal (basis-)onderwijs voor het kind en de maatschappij

De logopedist besteedt in de logopedische behandeling aandacht aan het ontwikkelen van communicatieve vaardigheden en/of alternatieve strategieën die het leerproces en socialisatie ondersteunen, binnen specifieke situaties die relevant zijn in het dagelijks leven van het kind.

De logopedist heeft hiervoor diverse logopedische interventies tot zijn beschikking op de volgende gebieden: spraakperceptie; woordenschat; grammatica; vertelvaardigheden; begrip van gesproken taal; begrip van figuurlijke taal; sociale aspecten van taal; organisatie en leerstrategieën.

Dankzij logopedie is een kind in staat:

- verstaanbaar te zijn voor zijn omgeving, eventueel met behulp van een communicatiehulpmiddel

- nieuwe woorden te leren en zijn woordenschat uit te breiden
- leer- en leesvaardigheden te ontwikkelen
- zijn omgeving beter te begrijpen
- deel te nemen aan gesprekken met zijn omgeving

Een kind dat dankzij logopedie meer spraak en taal tot zijn beschikking heeft of effectief gebruik kan maken van ondersteunde communicatie, door te communiceren met een communicatiehulpmiddel zoals een spraakcomputer of het toepassen van een gebarensysteem, functioneert beter in de klas en in de thuissituatie en heeft meer kansen in de toekomst.

Gevolgen van het niet inzetten van logopedie voor het kind en de maatschappij

Indien kinderen geen logopedie aangeboden krijgen in verband met spraak, taal, gehoor en communicatieproblemen, kunnen zij in het latere leven gedrags- en/of leesproblemen ontwikkelen die blijven bestaan.

De risico's als er geen logopedie wordt aangeboden aan het kind met spraaktaalproblemen zijn:

- vertraging in diagnosestelling en/of incorrecte diagnose
- leesproblemen op latere leeftijd
- problemen met gedrag
- problemen met sociale contacten
- verminderde onderwijskansen / carrièremogelijkheden
- mentale problemen

Bron: Position statement logopedie in het speciaal (basis)onderwijs , 2011, NVLF